

על הספריות הציבוריות בסין

בסין לא נתעורר — כמעט — הצורך בספריות ציבוריות אלא עם ראשית המאה העשרים. הדבר מסתבר מן העובדה, שהחינוך היה נתון כולו ברשות פרטית, אף כי שיטה של בחינות יתחרות קבעה את רמת הידיעות בספרות. תחילה היו בסין רק שני סוגי ספריות: מלכותיות ופרטיות.

הספריות המלכותיות נועדו מלכתחילה להיות לעזר לבית-המלכות, לפקידות הגבוהה וכן למלומדים נודעים. אולם בתקופת שלטון סונג (1279—1960), יואן (1368—1280) ומינג (1644—1368) הן נפתחו לכל דורש. קיסר מנצ'ו, צ'ין-לונג, הודיע בשנת 1783 כי מספר רב של מלומדים וסופרים שוקדים על הכנת ששה העתקים בכתב-יד ממיטב הספרות הסינית. שלושה העתקים הופקדו בספריות, שהוקמו במיוחד במרכזי-התרבות החשובים של סין, והיעמדו לרשות הציבור הרחב.

האספים הפרטיים, בדומה לספריות המלכותיות, נועדו לשכבות העליונות של החברה. אולם הם כלו והלכו בהרס עקב המלחמות המרובות, בשריפות ובפגעים דומים; מהם אבדו אחר דורות מספר, הואיל ולצאצאי בעליהם לא היה עוד כל ענין בעיון ובלמוד, ומשפחותיהם שנתרוששו נאלצו לא אחת למכור את האספים בשל מצוקה חמורה.

אחרי מרד הבוקסרים, ב-1901—1900, גברה הדרישה להשכלה עממית. המלומד לוֹ צ'ין יו המליץ בשנת 1902 על הקמת רשת של ספריות ציבוריות ובתי-ספר בכל רחבי המדינה. ב-1905 בוטלו בפקודת המלך הבחירות הקלסיות והונחה אבן-הפינה לבית-הספר המודרני. באותה שנה נוסדה במחוז הונאן הספרייה הציבורית הראשונה בסין. ב-1908 פירסם הקיסר את חוקי-הספריות הראשון. החוק קובע, כי מטרתן של הספריות היא לטפח את ידיעת הקלסיקונים הסיניים, להפיץ דעת, להרבות אפשרויות-מחקר ולאסוף חומר עיוני לצרכי הציבור. הוחלט להקים ספריות במחוזות השונים של סין נוסף על הספרייה הלאומית. לאחר ייסוד הריפובליקה, ב-1911, זכתה התנועה-למען-הספריות להישגים רבים. פורסמו הוראות כיצד לנהל ספרייה; מיניסטריון ההשכלה דרש מהממל"ים להפקיד טופס אחד מפרסומיהם בספרייה המרכזית, וב-1926 אף נצטוו להפריש ארבעה טפסים מכל ספר לועדת החינוך, כדי לחלקם במרכזי-התרבות החשובים של הארץ. רבים היו ההישגים ולא קטנה ההתקדמות בשטח זה, אולם שנות-המלחמה הארוכות גרמו להרס רב, ולא מעט ספריות הושמדו או ניוקו במידה רבה.

מספר הספריות ב-1934 עלה ל-	2,818	ב-1936 גדל מספר זה והוא מתחלק כדלהלן:
ספריות ציבוריות	933	בסין הצפונית ומונגוליה התיכונה 1,268
ספריות בתי-ספר	1,388	בסין המרכזית 1,802
ספריות שונות	497	בסין הדרומית 904
		במנצ'וריה 137

לפני פרוץ מלחמת יפן — ארצות-הברית היו קיימות שתי ספריות לאומיות, אחת בפייפינג ואחת בננקינג. ונעשו אז הכנות לייסוד שתי ספריות לאומיות נוספות, במחוז הונאן ובמוקדן.

הספרייה הלאומית בפייפינג הכילה בשנת 1936 כרכים בסינית ו-117.000 בלשונות זרות.

איגוד הספרנים של סין (נוסד 1922) הוא הארגון המכוון והמדריך את הספרנים. מטרתו ליצג את האינטרס של הספרן בקרב הציבור, וכן לפתור בעיות טכניות כמו קטלוג ומיון הספרים, רישום וכו'. איגוד זה פירסם גם ביולטינים למחקר ולהדרכה בשטח זה.

ב-1935 יצאו לאור כ-5000 ספרים וחוברות, שנדפסו ברובם על נייר עתון. עוד יעבור זמן רב עד שסין תגיע לרמתן של ארצות המערב אף בשטח הספרנות, אולם היסודות לכך כבר הונחו.